

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

KALLELSE/underrättelse till sammanträde

Ledamot som är förhindrad att delta
inkallar ersättare att tjänstgöra

Plats och tid Årholmen, 2022-10-04, klockan 10:30

Ordinarie:

Britt-Marie Andrén Karlsson (S)

Maria Sörkvist (C)

Hilden Talje (M)

Ersättare:

Susanne Gustafsson (L)

Ulla Kedbäck (MP)

	Ärende	Diarienummer	Föredragande
1.	Personärenden 2022	SM/2022:1	A-K. Jansson Argani
2.	Genomgång placeringar barn och unga	SM/2022:2	A-K. Jansson Argani
3.	Genomgång placeringar vuxen	SM/2022:10	H. Bernmar
4.	Revidering av handläggning ekonomiskt bistånd	SM/2022:12	A. Johansson I. Åberg
5.	Delegationslistor - anmäls för känedom	SM/2022:6	

ORUST KOMMUN

Britt-Marie Andrén Karlsson
Ordförande

Helena Arvedahl
Sekreterare

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Personärenden 2022, SM/2022:1

Ärenden och beslut enligt särskilt protokoll.

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Genomgång placeringar barn och unga, SM/2022:2

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Genomgång placeringar vuxen, SM/2022:10

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Revidering av handläggning ekonomiskt bistånd, SM/2022:12

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Delegationslistor - anmäls för kännedom, SM/2022:6

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

KALLELSE/underrättelse till sammanträde

Ledamot som är förhindrad att delta
inkallar ersättare att tjänstgöra

Plats och tid Årholmen, 2022-10-04, klockan 10:30

Ordinarie:

Britt-Marie Andrén Karlsson (S)

Maria Sörkvist (C)

Hilden Talje (M)

Ersättare:

Susanne Gustafsson (L)

Ulla Kedbäck (MP)

	Ärende	Diarienummer	Föredragande
1.	Personärenden 2022	SM/2022:1	A-K. Jansson Argani
2.	Genomgång placeringar barn och unga	SM/2022:2	A-K. Jansson Argani
3.	Genomgång placeringar vuxen	SM/2022:10	H. Bernmar
4.	Revidering av handläggning ekonomiskt bistånd	SM/2022:12	A. Johansson I. Åberg
5.	Delegationslistor - anmäls för känedom	SM/2022:6	

ORUST KOMMUN

Britt-Marie Andrén Karlsson
Ordförande

Helena Arvedahl
Sekreterare

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Personärenden 2022, SM/2022:1

Ärenden och beslut enligt särskilt protokoll.

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Genomgång placeringar barn och unga, SM/2022:2

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Genomgång placeringar vuxen, SM/2022:10

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Revidering av handläggning ekonomiskt bistånd, SM/2022:12

2022-09-27

Sociala myndighetsnämnden

Delegationslistor - anmäls för kännedom, SM/2022:6

Sektor omsorg Anette Johansson
 telefon 0304-334143 e-post:
 anette.johansson@orust.se

Revidering handläggning ekonomiskt bistånd - El och uppvärmning samt kostnader för högsta godtagbara kostnad

Förslag till beslut

Utskottet för omsorg beslutar att

1. Att sociala myndighetsnämnden ska godkänna revideringen av riktlinjen för beräkningen av hushållsel och uppvärmningskostnader.
2. Att sociala myndighetsnämnden ska godkänna revideringen av riktlinjerna avseende kostnader för högsta godtagbara hyreskostnad.
3. Att sociala myndighetsnämnden godkänner en högre kostnad som högsta godtagbar kostnad för hyra under de månaderna som är en hög kostnad för el, om socialtjänsten bedömer att förbrukningen är skälig.
4. Att sociala myndighetsnämnden godkänner att skälig kostnad för eluppvärmning för en bostad i form av lägenhet 10 000 kWh samt för en villa 25 000 kWh per år.
5. Att sociala myndighetsnämnden ska godkänna att socialtjänsten inte inkluderar ett eventuellt stadsbidrag som inkomst för familjer som har ekonomiskt bistånd.
6. Att sociala myndighetsnämnden godkänner att socialtjänsten på Orust genomför en förenklad handläggning vid ansökan om ekonomiskt bistånd för nya personer som blir aktuella på grund av höga elpriser.

Sammanfattning av ärendet

För att säkerställa att högsta godtagbara hyra ligger i nivå med de hyror som en låginkomsttagare har i kommunen, behöver en justering av högsta godtagbara hyra genomföras. I syfte att säkerställa en rättssäker bedömning av elkostnader för hushåll har en beräkningsmall tagits fram (se bilaga 1).

För att säkerställa att den enskilde inte drabbas, av de kommande höga elpriserna under vinterhalvåret 2022/2023, föreslås att skäliga elkostnaderna beviljas. Detta kommer att medföra att avsteg görs ifrån riktlinjerna gällande högsta godtagbara hyreskostnad.

Bakgrund

Av socialtjänstlagen 4 kap 3§ framgår det att försörjningsstöd kan lämnas för skäliga kostnader för bland annat boende. Bedömningen av boendekostnad bör ligga i linje med vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig.

Orust kommun

POSTADRESS
473 80 Henån

BESÖKSADRESS
Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON
0304-33 40 00

E-POST
kommun@orust.se
HEMSIDA
www.orust.se

BANKGIRO
645-8368
ORG. NR
212000-1314

Utgångspunkten vid bedömning av boendekostnaden är att bostadens yta och kostnad ska vara rimliga i förhållande till familjens storlek och sammansättning. Bedömningen görs utifrån den enskildes situation. Vid bedömning ska nämnden även ta hänsyn till barnens behov.

Vid ett kortvarigt biståndsbehov bör socialnämnden i regel godta den faktiska boendekostnaden. Med kortvarigt avses en period om maximalt tre sammanhängande månader. Om socialnämnden bedömer att behovet av ekonomiskt bistånd blir längre än tre sammanhängande månader, bör nämnden kunna pröva om den faktiska boendekostnaden är skälig.

I prövningen bör, vid beaktande av en skälig levnadsnivå, hänsyn tas till att den enskilde kan byta till en billigare bostad eller på annat sätt kan sänka boendekostnaden. Nämnden bör dock undvika beslut som medför att den enskilde tvingas flytta från den tätort eller den del av kommunen där hen bott under flera år. Nämnden bör även ta hänsyn till om det i individuella fall finns särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde som till exempel (Nya SOSFS:en).

Kammarrätten hänvisade till lagens förarbeten, prop. 1979/80:1 del A s. 202 och prop. 1996/97:124 s. 169. Huvudregeln för bistånd till boendekostnad är att den sökandes faktiska kostnad ska beaktas helt, om bostadsstandarden och kostnaderna inte överstiger vad som är skäligt.

Vid bedömningen av vad som är skäligt görs en individuell bedömning, med utgångspunkt i vad en låginkomsttagare på orten normalt kan kosta på sig jämfört med den biståndssökandes faktiska kostnader.

I tidigare riktlinje från nämnden har bedömning gjorts enligt följande:

*Hushållsel, kostnaden för hushållsel räknas med i sin helhet som en godtagbar utgift.
Uppvärmningskostnad inkluderas vid beräkning av högsta godtagbara boendekostnad.
Boendekostnad/ månad har beviljats enligt följande:*

*1-2 vuxna 6000 kr
1-2 vuxna +1 barn 7000 kr
1-2 vuxna + 2 barn 8500 kr
1-2 vuxna + 3 barn 10 500 kr Ytterligare
barn 1500 kr/ barn
1-2 umgängesbarn räknas som 1 barn
2-3 umgängesbarn räknas som 2 barn*

I beräkningen som tidigare år har gjort har det medfört att socialtjänsten i Orust kommun har gjort ett schablonbelopp på kostnaden för hushållsel. Då detta framkommit i domar hos förvaltningsrätten har socialtjänsten fått påbackning att sådan beräkning inte bedöms hålla inom ramen för ekonomiskt bistånd utan bör utredas vidare.

I ett beslut om prövningstillstånd har Regeringsrätten tagit upp frågan om kommunala schablonbelopp för försörjningsstöd. Regeringsrätten konstaterar att kostnadsposterna för bl.a. boende och hushållsel, som ju inte har schabloniserats i riksnormen, inte heller ska schabloniseras av kommunen. De ska prövas individuellt.

En kommun hade en egen norm för hushållsel och beviljade bistånd till högre kostnader bara om det fanns starka medicinska eller sociala skäl. Men enligt Regeringsrätten innebar det ingen garanti för en prövning av om den faktiska kostnaden var skälig eller inte. Regeringsrätten påtalade även att kommunen ibland, för att undvika en nödsituation, tillfälligt måste bevilja bistånd även till en oskäligt hög kostnad. För att framåt kunna genomföra beräkningar på ett sätt som gör att vi kan beräkna kostnaderna på ett säkert sätt är önskemålet att vi ska beräkna detta genom att titta på vad energimarknadsbyrån tagit fram gällande vad som är skäliga omkostnader för hushållselförbrukning på en lägenhet. Detta för att kunna urskilja vad som avser hushållselkostnader samt vad som avser kostnader för uppvärmning i bostäder som har kallhyra.

Förbrukningen gällande hushållsel bedöms vara följande:

- 1 person 2500-3000 kWh/år (250 kWh/månad)
- 2 personer: 3000-5000 kWh/år (417 kWh/månad)
- 3 pers eller fler: 6000-8000 kWh/år (667 kWh/månad)

Gällande kostnader för boende har vi tagit fram uppgifter på vad våra klienter har för kostnader i kommunen. Vi har genomfört en riskanalys över vilka klienter som kan komma att påverkas av ett beslut om sänkt högsta godtagbara kostnad för hyra.

I vår beskrivning framkommer det:

På socialtjänsten på Orust idag har vi 138 aktuella ärenden. Av de klienterna som är aktuella inom socialtjänsten bedöms 21 stycken hushåll påverkas av höga elkostnader för uppvärmning. I dessa hushåll finns det 12 barn. I dessa 21 hushåll är det 15 ensamhushåll och sex hushåll med barn i hushållet. Det finns idag 14 hushåll som har varmhyra och kommer påverkas negativt av sänkning av högsta godtagbara hyra. Av dessa 14 hushåll kommer det finnas tre barn påverkas.

Av alla de hushållen som vi har tagit fram som kan komma att påverkas av elhöjningarna samt sänkning av högsta godtagbara kostnader är det totalt 36 hushåll. Av dessa bor 6 hushåll i villa och de övriga 30 hushållen bor i lägenhet eller mindre stugor. 23 hushåll bor hos privata hyresvärdar och fem som bor via Orust bostäder men har egna kontrakt. Sex hushåll har bistånd via socialtjänsten gällande boende och två bor i egna bostäder.

Av dessa 36 hushåll bedöms 7 hushåll bo för stort än vad som anses vara skäligt. Sänkningen på hyreskostnaderna skulle innebära följande siffror för 2022:

1-2 vuxna 5 400
1-2 vuxna och 1 barn 6 800
1-2 vuxna och 2 barn 8 550
1-2 vuxna och 3 barn 10 300
Ytterligare barn 1500 kr/barn
1-2 umgängesbarn räknas som 1 barn
2-3 umgängesbarn räknas som 2 barn

Dessa siffror avser genomsnittliga hyreskostnaderna för personer som bor i övriga kommuner. Dessa uppgifter har inhämtas från Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad för år 2022.

Under kommande vinter finns det en risk att om uppvärmningen av bostaden sker med el. Kan det medföra att boendekostnaderna kan komma att öka på grund av de höga elpriserna. Vilket kan medföra att allt fler klienter kommer få högre omkostnader än tidigare år fastän de inte har ökat sin förbrukning av el.

Förslaget är att om vi bedömer att kostnaderna för uppvärmningselen är inom skälig kostnad bevilja kostnaderna för att inte utsätta våra klienter att hamna i skuld och riskera att dem får skulder som de själva inte kan påverka.

En normal årsförbrukning 10 000 kWh för lägenhet samt 25 000 kWh per år för villa från Statistiska centralbyrån. Detta bedömer vi vara skäligt förbrukning inom dessa ramar för att kunna uträkna vad som den godkända kostnaden för uppvärmning

Konsekvenser

Utifrån vår bedömning om framtagandet av dessa uppgifter som avser boendefrågor och bedömningar som rör boendet för de personer som uppbär ekonomiskt bistånd anser vi att det är av vikt att vi får en samtydighet gällande vad som gäller för den enskilde i dessa bedömningar.

Bedömningen görs att det finns en risk att personer som tidigare har klarat sin ekonomiska situation inte kommer kunna göra det under kommande höst och vintermånader vilket innebär att det personer som har ekonomiskt bistånd under året klarar sig inom ramen för våra riktlinjer för vad vi anser vara skälig kostnad för boende i vår kommun. Men under vintermånaderna kan det komma att bli för dyrt. Något som klienterna själva inte kan komma att påverka.

Oavsett om det kommer komma ett stadsbidrag bedömer vi att det skulle vara skäligt att bevilja kostnaderna för eluppvärmningen inom ramen för skälig förbrukning som står ovanstående text.

Bedömningen görs att inte räkna med det eventuella statsbidraget som en inkomst. Då stödet avser att hjälpa de personer som har svårigheter att på egen hand betala sina räkningar. Om socialtjänsten då beräknar det som inkomst kommer inte stadsbidraget vara dem behjälpliga.

En annan fråga som har uppkommit rörande dessa frågor är om man ska sänka kostnaderna för högsta godtagbara hyreskostnad. De vi kan konstatera är att utifrån vår situation idag kan utläsa att det avser 14 hushåll som kan komma att påverkas av detta. Av dessa bor hälften för stort än vad som anses vara skäligt. Ingen av dessa har ett socialt andrahandskontrakt.

De klienter som idag är beviljade socialt andrahandskontrakt och har kallhyra i sitt hyreskontrakt befinner sig inom ramen för högsta godtagbara hyra. Utifrån de förväntade elpriserna under hösten/vintern kan deras omkostnader för uppvärmning medföra att klienternas bostadskostnad uppgår till högre kostnad än vad högsta godtagbara hyra tillåter inom ramen för ekonomiskt bistånd.

För nya klienter som kan komma att bli aktuella på grund av elpriserna kan socialtjänsten göra bedömningen att genomföra en förenklad handläggning. Det vill säga att man inte ställer samma krav som man annars skulle göra på de personerna som uppbär ekonomiskt bistånd över tid.

Detta utifrån att det kan komma bli priser på elkostnader som inte medborgarna kan komma att kunna påverka. En förenklad handläggning skulle innefatta att det sker en ansökan och bedömning med den enskilde över telefon och att underlag skickas till handläggare för bedömning. Där socialtjänsten beviljar kostnaden för elfakturorna om de bedöms vara skäliga inom ramen och beräkningar för ekonomiskt bistånd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse samt bilagor daterad 2022-09-30

Beslutet skickas till

Sektor Omsorg

ORUST KOMMUN

Sektor Omsorg

Anette Johansson

Enhetschef IFO Arbetsliv och försörjning

Sektor omsorg Anette Johansson
telefon 0304-334143 e-post:
anette.johansson@orust.se

Bilaga 1 Kostnader för elförbrukning, hushållsel respektive uppvärmningsel/del av boendekostnad.

Bilaga 1

Kostnader för elförbrukning, hushållsel respektive uppvärmningsel/del av boendekostnad.

Följande är aktuellt då sökanden har ett hyreskontrakt där hyreskostnaden avser kallhyra. Elkostnad tillkommer då för såväl hushållets förbrukning av el (motsvarande vad en person som hyr en lägenhet där uppvärmning ingår betalar), som för uppvärmning av bostaden.

Fakturan brukar komma samlad och bestå av två delar; elnät respektive elhandel.

Elnät

Denna del av fakturan utgörs av:

1. En fast abonnemangavgift, där både årskostnad samt kostnad för aktuell månad anges.
2. En kostnad för elöverföringen, vilken varierar beroende på hur mycket el som överförts under den aktuella perioden. Den anges i antal kWh för perioden/fakturan samt vad överföringen kostar per kWh och vilken kostnad det blir totalt.
3. Energiskatt. Den baseras också på hur mycket el som överförts, skattekostnaden anges i öre /kWh och totalkostnaden.

Elhandel (förbrukning)

Denna del av fakturan utgörs av

1. En fast avgift, angiven som årskostnad samt kostnad för den aktuella månaden.
2. Elförbrukning, angiven i antal förbrukade kWh, öre/kWh samt totala kostnaden för den aktuella perioden.

Hur beräknar jag vilken del av kostnaden som avser hushållets förbrukning respektive uppvärmning?

I våra riktlinjer från 2019 står angivet genomsnittlig, skälig energiförbrukning avseende hushållsel per person och månad (sid 17). Vi tillämpar fortfarande dessa nivåer. De avser hushållsel och inte uppvärmningsel.

Örust kommun

POSTADRESS

473 80 Henån

BESÖKSADRESS

Centrumhuset

Åvägen 2-6

TELEFON

0304-33 40 00

E-POST

kommun@orust.se

HEMSIDA

www.orust.se

BANKGIRO

645-8368

ORG. NR

212000-1314

2(2)

Den schablonberäknade kWh/månad förbrukningen för den aktuella hushållstypen, utgör alltså en *elkostnad*, vid normberäkning. Resterande elförbrukning *boendekostnad/ uppvärmning*.

Gör så här:

- Lägg ihop summan för elöverföring samt energiskatt för den aktuella perioden (på den fakturadel där det står Elnät), med den summa som är elförbrukning (fakturadel Elhandel förbrukning). Då får du en totalkostnad för elen exklusive de fasta avgifterna för Elnätsabbonemang samt fast avgift elhandel. Dela totalkostnaden med antalet kWh så att du vet vad varje kWh kostar.
- Räkna utifrån schablonbeloppen i Riktlinjerna fram hur stor andel av summan som utgör hushållsel.

Exempel:

Den totala elförbrukningen (inkluderat elöverföring, energiskatt och förbrukning) = 3 835 kWh, vilken uppgår till en kostnad på 5475,43= ca 1,43 kr/kWh.

Hushållet består av tre personer. Hushållselen uppgår enligt schablon till 410 kWh/månad. $410 \times 1,43 = \text{ca } 585 \text{ kr}$. Den summan utgör hushållsel. Till den summan läggs de fasta avgifterna: Abonnemang 250,75 (elnät) samt Fasta avgift 30kr (elhandel). Totalt: **865,75**. Denna summa läggs in som hushållselkostnad i normberäkning

- Resterande summa: ca **4898 kronor** är uppvärmningsel och läggs in i normberäkning som: boendekostnad/uppvärmning.

Kostnad för elförbrukningen, både uppvärmning och hushållsel, delas på antalet personer i bostaden (om inte samtliga ingår i försörjningsstödsärendet). De fasta kostnaderna, d.v.s. abonnemangavgift och fast avgift, delas inte, utifrån att den inte påverkas av antalet boende i hushållet.

Utöver ovanstående kan bedömningen även behöva innefatta hur hög elförbrukningen är i förhållande till genomsnittlig förbrukning. Vid väsentligt högre förbrukning, behöver orsaken till detta utredas närmare. Beroende på vad utredningen leder fram till, kan delavslag behöva fattas på kostnad som överstiger normal förbrukning. Bedömning får göras från fall till fall.

Övriga kostnader för t. ex snöröjning, renhållning hanteras och beräknas enligt samma grundprincip som för el.

Bilaga 2

Tillägg till Handboken för ekonomiskt bistånd avseende boendefrågor.

Boendekostnad

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till boendekostnad ska handläggaren först utreda om klienten kan styrka att han eller hon har en faktisk boendekostnad, genom att giltigt kontrakt och en korrekt folkbokföring. Om dessa kriterier är uppfyllda prövas huruvida kostnaden är skälig.

Utredning av faktisk boendekostnad

Klienten ska redovisa ett giltigt hyreskontrakt med fastighetsägaren eller förstahandshyresgästen. Handläggaren ska inför varje biståndsbeslut säkerställa att föregående månads hyra har betalats. Avsteg från detta ska ske i samråd med 1:e socialsekreterare. Hyresavi ska redovisas när det krävs för att utreda aktuell boendekostnad.

Handläggaren ska regelbundet kontrollera att rätt personer är folkbokförda i lägenheten enligt vad som uppgivits på ansökan och i hyreskontraktet, samt att inga andra personer är folkbokförda där. Om det finns oklarheter kring vilka som faktiskt bor i bostaden ska detta utredas vidare genom hembesök. Se även avsnittet *Hembesök*.

Skälig boendekostnad

Vad som utgör en skälig boendekostnad bedöms utifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig, i enlighet med rättspraxis och Socialstyrelsens allmänna råd. Arbetsliv och försörjning har normer för godtagbar boendekostnad utifrån hushållets storlek, som utgår från Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad (övriga kommuner).

Vilket för 2022 är följande:

1–2 vuxna 5 400

1–2 vuxna och 1 barn 6 800

1–2 vuxna och 2 barn 8 550

1–2 vuxna och fler än 2 barn 8 550 + 1 750 per barn utöver 2

Kostnader för tillval till bostaden i standardhöjande syfte godtas som regel inte. Undantag görs om tillvalen redan fanns när klienten flyttade in i bostaden eller har beslutats av fastighetsägaren. Kostnad för parkeringsplats eller garage godtas endast om bilinnehav är godkänt.

Om en bostad har **kallhyra** ska en beräkning av den sammanlagda boendekostnaden göras i samband med grundutredningen. En beräkning ska göras av den månatliga kostnaden medräknat kostnad för:

- uppvärmning

- sophämtning
- renhållning
- vatten/avlopp □ vägavgift.

Om klienten har en boendekostnad som överstiger den godtagbara boendekostnaden ska denne ges skäligt råd om att sänka sin boendekostnad. Se avsnittet *Råd om att sänka boendekostnad*.

Uppvärmningskostnader för en bostad med kallhyra bör man se till personens utgifter över ett helt år. Om det framkommer att personen på grund av rådande elkostnader medför att personen inte har råd att bekosta uppvärmningen på bostaden bör denna beviljas utifrån att klienten är inom ramen för skälig kostnad för hyra under större delen av året. En individuell bedömning görs alltid i varje enskilt fall.

Uppvärmningskostnaderna i ett boende bedöms vara för eluppvärmning för en bostad i form av lägenhet 10 000 kWh samt för en villa 25 000 kWh per år.

Skälig boendeyta

Normerna för godtagbar boendekostnad bygger på att två personer delar sovrum. Tonåringar bör dock inte behöva dela rum med en familjemedlem av motsatt kön. I första hand kan vardagsrummet nyttjas som extra sovrum. Om en familj med tonårsbarn har behov av ytterligare rum för att tillgodose ovanstående, kan avstegsbeslut fattas gällande boendekostnaden.

För familjer med umgängesbarn ska en helhetsbedömning göras utifrån hushållets sammansättning och omfattningen av umgänget. Umgängesbarn som övernattar regelbundet hos en biståndstagande förälder bör ha tillgång till ett delat sovrum.

För en vuxen person utan barn bedöms ett rum med kokmöjlighet som en skälig boendeyta. För två vuxna utan barn bedöms två rum med kokmöjlighet som en skälig boendeyta.

Vattenförbrukning

Om kostnader för vatten inte ingår i hyran godtas faktiska skäliga kostnader för detta, utifrån hushållets storlek. Skälig vattenförbrukning ska bedömas utifrån Energimyndighetens beräknade medelvärde för vattenanvändning, som är cirka 185 liter per person och dag i lägenhet.

Vid orimligt hög eller låg vattenförbrukning ska handläggaren utreda vad det beror på. Klienten ska också ges möjlighet att sänka en hög vattenförbrukning, innan en del av kostnaden avslås. En månad bör som regel vara en tillräcklig tid för detta.

Andrahandskontrakt

En skälighetsbedömning av boendekostnaden ska göras utifrån nämndens normer. Vid andrahandskontrakt ska en skälighetsbedömning också göras utifrån vad bostaden har för ursprunglig eller total hyreskostnad. Nämnden får inte begära uppgifter från tredje person, det vill säga från klientens hyresvärd, men frågan bör ställas. Om nämnden inte får något underlag som styrker förstahandshyresvärdens hyreskostnad ska en skälighetsbedömning göras utifrån en jämförelse av Orust bostäders boendekostnad för liknande lägenhet.

Hyreskostnaden ska inte reduceras på grund av tillval som förstahandshyresgästen godtagit och som den som hyr bostaden i andra hand inte har möjlighet att påverka, ex tillval av tvättmaskin eller kabel-TV.

Om boendet som hyrs ut i andra hand är möblerat godtas ett hyrespåslag med högst 15 % till den hyra som beviljas, enligt hyreslagen (12 kap. 55 § jordabalken). Tillägg för exempelvis el och bredband får göras för klientens andel av de kostnader som förstahandshyresgästen själv har.

För klienter som är inneboende bör krav ställas på att redovisa kontoutdrag med varje ansökan, för att säkerställa att klienten har en faktisk boendekostnad.

Inneboendekontrakt

Vid inneboendekontrakt ska handläggaren innan beslut gällande skälig hyra göra en bedömning av huruvida det rör sig om samboendet rör sig om en hushållsgemenskap eller inte. Med hushållsgemenskap menas att den enskilde bor tillsammans med någon som hen delar de gemensamma hushållskostnaderna med (ex förbrukningsvaror) eller på annat sätt nyttjar de ekonomiska fördelarna med att bo tillsammans. Oftast rör det sig om en vän, ett kvarboende vuxet barn eller en förälder.

1) Inneboende - hushållsgemenskap föreligger

Hyresdelen ska vara proportionerlig till den andel av lägenheten som klienten disponerar och uträknas enligt Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9).¹ Se exempel nedan:

Varje rum = 2 enheter

Kök = 1 enhet

Om den biståndssökande disponerar ett rum och kök i en bostad om 4 rum och kök så disponerar denne två av totalt nio enheter av bostaden. Hela boendekostden är 6000 kr/månad, varav klientens hyresdel bör vara $6000 \text{ kr} / 9 \text{ (enheter)} \times 2 \text{ (enheter)} = 1333 \text{ kr/månad}$.

2) Inneboende - hushållsgemenskap föreligger inte

Boendekostnaden ska utgå från bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat, om kostnaden bedöms vara skälig.² Om boendet är möblerat godtas ett hyrespåslag med högst 15 % till den hyra som beviljas, enligt hyreslagen (12 kap. 55 § jordabalken).

Egenägd bostad

Om klienten bor i en egenägd bostadsrätt eller fastighet ska handläggaren ta ställning till om bostaden utgör en realiserbar tillgång som ska säljas för att klienten ska ha rätt till ekonomiskt bistånd. Se avsnittet *Personer med tillgångar – Bostad*.

Om bistånd beviljas till boendekostnad för en egenägd bostad, ska kostnaden bedömas i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd. Det innebär att för en bostadsrätt medräknas månadsavgiften,

¹ Enligt Socialstyrelsens handbok 2021.

² Enligt Socialstyrelsens handbok 2021.

uppvärmningskostnaden samt nettokostnaden för ränteutgiften för lån som tagits för inköp och underhåll av bostaden. För en fastighet medräknas tomträttsavgälden och räntekostnaden för lån

som tagits för inköp och underhåll av fastigheten, samt nödvändiga driftskostnader såsom kostnader för uppvärmning, sophämtning, vatten och avlopp.

Om klienten har beviljats skattejämkning för räntekostnaden och tomträttsavgälden medräknas hela kostnaden. I annat fall medräknas inte tomträttsavgälden, samt endast 70 % av räntekostnaden, eftersom tomträttsavgälden samt resten av räntekostnaden är avdragsgilla i deklarationen. Amorteringar på lån ska aldrig medräknas i boendekostnaden.

Andra boendeformer

Om klienten har en annan boendeform, t.ex. husvagn eller båt, ska den faktiska boendekostnaden beaktas, efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan det vara motiverat att lägga till kostnader för sådant som ingår i ett vanligt boende, t.ex. dusch och tvättmaskin. För en klient som saknar permanent bostad bör kostnaden för magasinering av egna tillhörigheter, under maximalt sex månader, ingå i den faktiska boendekostnaden.³

Byte till dyrare bostad

Hushåll med oskäligt låg boendestandard eller oskäligt liten boendeyta kan flytta till en dyrare bostad, om kostnaden för det nya boendet är godtagbar i förhållande till hushållets storlek. Om kostnaden ligger över godtagbar nivå och inte har godkänts av nämnden, beviljas bistånd endast för godtagbar kostnad. Detsamma gäller som regel vid flytt från en annan kommun till en bostad med en kostnad över godtagbar nivå.

Om en klient ökar sin boendekostnad genom att flytta från en bostad med skälig yta och standard, beviljas endast bistånd för den tidigare boendekostnaden. Detta gäller vid flytt inom Orust kommun. Om klienten får bostadsbidrag eller bostadstillägg för sitt nya boende ska hela ersättningen medräknas som inkomst.

Rådru för att sänka boendekostnad

Om klientens biståndsbehov bedöms överstiga tre månader ska krav på bostadsbyte ställas om klientens boendekostnad är oskäligt hög. Om barn berörs av krav på bostadsbyte ska handläggaren göra en barnkonsekvensanalys.

Undantag från kravet på bostadsbyte ska göras om det finns särskilda omständigheter som innebär att kravet skulle medföra mycket negativa sociala konsekvenser för klienten och dennes familj. Det kan exempelvis gälla barnfamiljer med särskilda omständigheter – såsom barn med särskilda behov – där ett bostadsbyte inom området inte är möjligt och en flytt skulle medföra att familjen tvingas bryta upp från det nätverk som byggts upp kring barnet. Det kan också gälla klienter som har ett särskilt stort behov av kontinuitet i sin boendemiljö på grund av ålder i kombination med sviktande hälsa. Klienter med funktionshinderanpassade bostäder bör som regel också undantas från kravet på bostadsbyte.

³ AR till SOFS 2013:1 Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd

Vid krav på bostadsbyte ska klienten få ett separat beslut om skäligt rådrum för att sänka boendekostnaden med besvärshänvisning. Som regel bedöms fyra månader vara en skälig tid, i enlighet med rättspraxis.⁴ Under rådramsperioden godtas som regel den faktiska boendekostnaden. Om klienten under rådrumstiden inte medverkar alls till att försöka sänka sin boendekostnad beviljas

dock endast godtagbar kostnad, även om rådramsperioden inte löpt ut. Klienten ska redovisa sina åtgärder för att sänka boendekostnaden varje månad.

Om klienten efter att rådrummet passerat inte bedöms ha vidtagit tillräckliga åtgärder, ska i regel endast godtagbar boendekostnad beviljas. Vid utbetalning av bostadsbidrag eller bostadstillägg ska hela ersättningen medräknas som inkomst. Om klienten däremot har sökt aktivt efter annat boende hos olika fastighetsägare under hela rådramsperioden, men trots det inte har lyckats sänka sin boendekostnad, kan rådrummet förlängas. Enligt rättspraxis måste dock klientens åsikt om bostadsort respekteras. Det innebär att krav att söka bostad i annan kommun inte kan ställas, om klienten inte själv önskar flytta till annan kommun.⁵

Bistånd till ungdomar för hyresdel eller eget boende

När en ungdom bor kvar i föräldrahemmet efter att föräldrarnas försörjningsskyldighet⁶ har upphört, ska hyresdel från ungdomen medräknas som inkomst för hushållet. Om ungdomen saknar egna inkomster har den möjlighet att på egen hand ansöka om ekonomiskt bistånd och hyresdelen. Detta gäller ungdomar mellan 18 och 25 år.

En ungdom som bor kvar i sitt föräldrahem och som ansöker om ekonomiskt bistånd till hyresdel ska enbart beviljas detta om ungdomen tidigare betalat hyra till sina föräldrar eller om det kan påvisas att hens föräldrar fått fördyrade boendekostnader i och med att ungdomen bor kvar.⁷

Ungdomar under 25 år har inte en självklar rätt till bistånd för eget boende även om föräldrarnas försörjningsskyldighet har upphört – inte ens om ungdomen redan har flyttat till ett eget boende när biståndsbehovet uppstår. Särskilda skäl att bevilja bistånd till kostnad för eget boende kan enligt rättspraxis vara att familjen är mycket trångbodd eller att det föreligger svåra personliga motsättningar i familjen.⁸ Innan en ungdom under 25 år beviljas bistånd till eget boende ska handläggaren göra en boendeutredning.

Tillfälligt boende

Med tillfälligt boende avses vandrarhem, härbärke, campingstuga, husvagn eller i undantagsfall hotell. Tillfälligt boende ska endast beviljas under en begränsad period och till klienter som av särskilda skäl inte kan ordna ett boende på den reguljära bostadsmarknaden. För att komma i fråga för tillfälligt boende ska klienten:

⁴ Se exempelvis Kammarrätten i Stockholm 2013-2300 och Kammarrätten i Jönköping 2016- 2584.

⁵ Högsta förvaltningsdomstolen, RÅ 2004 ref. 130

⁶ Försörjningsskyldigheten upphör normalt när ungdomen fyller 18 år. Om ungdomen studerar på högst gymnasial nivå gäller dock försörjningsskyldigheten även efter 18-årsdagen, dock som längst tills ungdomen fyller 21 år.

⁷ Högsta förvaltningsdomstolen, RÅ 1994 ref.61, ⁸

Högsta förvaltningsdomstolen, RÅ 1997 ref. 79 I-III.

- vara helt bostadslös,
- ha uttömt sina möjligheter att ordna tillfälligt boende hos släkt eller vänner eller via en annan huvudman och
- ha ett särskilt behov av tillfälligt boende – som regel bör klienten tillhöra en av de särskilt utsatta målgrupperna för detta.

De särskilt utsatta målgrupperna för tillfälligt boende är:

-
- Personer som är under utredning för, eller har beviljats och väntar på tillträde till, socialt andrahandskontrakt, stödboende eller träningslägenhet via socialkontoret eller LSS
 - boende via biståndsenheten
 - Personer som är eller har varit utsatta för våld i en nära relation.
 - Personer med svår psykisk ohälsa
 - Personer med en missbruksproblematik.⁸

Bistånd till tillfälligt boende kan i undantagsfall beviljas till personer som inte tillhör någon av dessa målgrupper. Särskild delegationsordning gäller för biståndsbeslut om tillfälligt boende. Om beslutet berör barn ska handläggaren göra en barnkonsekvensanalys samt göra en orosanmälan till Barn och familjeenheten.

Om klienten har behov av vård, omsorg eller funktionshinderinsatser ska samverkan ske med de verksamhetsområden inom kommunen som ansvarar för dessa insatser, enligt upprättad samverkansrutin.⁹ Om klienten kan antas vara i behov av god man eller förvaltare ska detta anmälas till överförmyndarnämnden.

Personer som bedöms vara i behov av stöd utifrån sin problematik och därmed vara berättigad boende med stöd via någon annan enhet bedöms inte ha rätt till bistånd utifrån tillfälligt boende via Stöd och försörjningsenheten. Om en klient tackar nej till erbjuden insats av annan enhet i form av boende har personen heller inte rätt till bistånd generellt sätt utifrån tillfälligt boende.

Personer som friges efter att ha verkställt ett fängelsestraff ska i god tid innan frigivningen ha planerat för sitt boende med stöd av frivården. Om klienten inte deltar i rekommenderat och beslutat behandlingsprogram via kriminalvården bedöms han eller hon som regel inte ha rätt till ekonomiskt bistånd för tillfälligt boende.

Bistånd för tillfälligt boende ska beviljas för en mycket begränsad period, utifrån en individuell bedömning av vilken tid som krävs för att klienten ska hitta ett annat boende. Beslut om skäligt rådtrum för att sänka boendekostnaden fattas inte för tillfälligt boende. Klienten behöver regelbundet redovisa vad hen gör för att ordna med ett boende på egen hand. Om klienten har svårigheter att söka bostäder på egen hand ska hen erbjudas att få stöd av boendesamordnare.

I samband med att klienten beviljas tillfälligt boende ska han eller hon informeras om vilka krav som ställs på att söka bostad aktivt på den reguljära bostadsmarknaden. Lägre krav kan utifrån en individuell bedömning ställas på klienter som har beviljats stödlägenhet eller LSS-boende samt

⁸ Enligt rättspraxis(RÅ 2004 ref 130 och RÅ 1990 ref. 119) har socialnämnden en skyldighet att lämna bistånd med att skaffa bostad till den som är helt bostadslös och har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad.

⁹ Se/använd rutin *Intern samverkan inom Socialtjänsten*.

klienter med svår psykisk ohälsa. Om klienten inte har hittat ett annat boende när den beviljade perioden är slut och ansöker om fortsatt bistånd till tillfälligt boende, ska ansökan bedömas utifrån om klienten uppfyllt de krav som ställdes vid föregående beslut.

Om bedömning görs att klienten är i behov av ett tillfälligt boende ska i första hand kommunens egna jourlägenheter användas, i andra hand ska kommunens upphandlade boenden användas och vid särskilda omständigheter kan annat boende direktupphandlas.

Dubbla hyror

Dubbelhyror kan ibland uppstå om klienten byter bostad. I normalfallet beviljas detta inte.

Dock kan avsteg ske om flytten föranleds av starka medicinska, sociala eller ekonomiska skäl.¹⁰ Giltigt skäl kan också vara om nämnden gett rådrudd till den enskilde att sänka sin boendekostnad, vilket flytten skulle medföra, i de fall där man kan se att biståndsbehovet kommer vara långvarigt.

Om dubbla hyror uppstår på grund av flytt till särskilt boende/bostad med särskild service ska den sökande först hänvisas till avgiftshandläggare för att utreda möjlig jämkning. Den enskilde ska även undersöka möjligheten att upprätta en avbetalning för ena hyran, o den ekonomiska beräkningen visar att ekonomiskt utrymme finns till detta.

Hushållsel

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktiska skäligen kostnader för hushållsel. Elnätsavgiften går inte att påverka och godtas därför under förutsättning att den är korrekt beräknad. Stöd och försörjningsenheten har normer för skäligen månadsförbrukning av hushållsel, som bygger på energimarknadsbyrå

Normer för skäligen månadsförbrukning av hushållsel utifrån hushållets storlek

- 1 person: 250 kWh
- 2 personer: 417 kWh
- 3 personer eller fler: 667 kWh

Vid orimligt hög eller låg elförbrukning ska handläggaren utreda vad det beror på och vid behov göra hembesök. Detta i syfte att dels bedöma om kostnaden är skäligen, dels försöka klarlägga om antalet personer som bor i hushållet överensstämmer med vad som uppgivits i ansökan och på hyreskontraktet. Krav ska ställas på klienten att byta elleverantör, om han eller hon därigenom kan sänka sin elkostnad med en summa som inte är obetydlig. Om klienten har anvisningsavtal ska han eller hon göra ett aktivt val av elleverantör.

Klienten ska ges möjlighet att sänka en hög elförbrukning innan en del av elkostnaden avslås, vilket ska ske med ett skriftligt rådrudd avseende 4 månader. Därefter ska endast kostnaden för skäligen förbrukning enligt normen beviljas.

¹⁰ Exempelvis: KamR Göteborg 2020-09-25 5248-19, Kammarrätten i Stockholm 2019-10-17, mål [3446-19](#)

Hemförsäkring

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktisk skälig kostnad för hemförsäkring som omfattar egendomsskydd, rättsskydd, ansvarsskydd och överfallsskydd. Bistånd beviljas inte till tilläggsförsäkringar.

Om klienten är medlem i en fackförening bör han eller hon ha sin hemförsäkring via fackföreningen om det medför en lägre kostnad. Kostnaden ska styrkas med ett försäkringsbrev.

Bistånd till hemförsäkring beviljas i regel månadsvis, årskostnad beviljas inte. Stöd och försörjningsenheten har normer för skälig kostnad för hemförsäkring utifrån hushållets storlek. Normerna bygger på Konsumentverkets beräkningar av rimliga hushållskostnader för hyreslägenhet i tätort med färre invånare än 50 000. För andra boendetyper ska en individuell bedömning göras

utifrån klientens faktiska kostnad. Detsamma gäller om hushållet består av fler personer än vad normerna omfattar.

1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
120 kr	140 kr	150 kr	180 kr	200 kr	220 kr	220 kr ¹¹

Förenklad handläggning

För personer som ansöker om ekonomiskt bistånd på grund av höga elkostnader under vintern 2022/2023 görs bedömningen av ekonomiskt bistånd enligt en förenklad handläggning. Syftet med en förenklad handlägningsprocess i dessa fall syftar till att personer som är i annat fall självförsörjande och därmed inte i behov av stöd från socialtjänsten kan vända sig till socialtjänsten för ekonomiskt stöd utifrån den el situation som uppstått sig i Sverige. Detta ska medföra att klientens handläggning kan ske digitalt och/eller över telefon för att den enskilde inte ska bli drabbad och därmed missa inkomster från t.ex. förvarasarbete.

¹¹ Avser år 2022.
